

Aan de gemeenteraad

Onderwerp	Regionaal beleidskader sekswerk
Uw kenmerk	
Ons kenmerk	2026-082987
Dienst	Veiligheidsdomein
Sector	Juridische en Veiligheidszaken
Contact	14 058
Bijlagen	
Datum	7 april 2026

Geachte leden van de gemeenteraad,

Met deze brief informeren wij u over de implementatie van de handreiking lokaal beleid sekswerk, de herijking van de subsidieactiviteiten ter ondersteuning van sekswerkers en de deelname van de gemeente Leeuwarden aan 'pilot regionaal gemeentelijk toezicht sekswerk'.

Inleiding

Sekswerk is een complex en veelzijdig maatschappelijk fenomeen dat zowel het Zorg- als het Veiligheidsdomein raakt. Het Sociaal Domein is betrokken bij dit thema vanwege de noodzaak tot ondersteuning, hulpverlening en soms opvang van sekswerkers. Het Veiligheidsdomein speelt een rol bij vergunningverlening en toezicht, en omdat sekswerk een verhoogd risico kent op ondermijnende criminaliteit. Met name in de onvergunde sector is het risico op mensenhandel en uitbuiting aanwezig door het beperkte zicht op de praktijk.

Regionaal beleidskader sekswerk

Tussen de Friese gemeenten bestaan verschillen in beleid, toezicht en handhaving van deze sector. De achttien Friese gemeenten hebben daarom in december 2024, via het Portefeuillehouders Overleg Sociaal Domein Fryslân Wet Maatschappelijke Ondersteuning (PO SDF WMO), aan SDF de opdracht gegeven om met ondersteuning van RIEC Noord Nederland te komen tot een 'provinciaal beleidskader sekswerk' (werktitel). Inmiddels is dat traject afgerond en heeft het geresulteerd in de volgende elementen:

1. handreiking lokaal beleid sekswerk. Deze handreiking omvat onder andere modelartikelen voor de APV, informatie over vergunningen en daaraan gerelateerd beleid en een handhavingsarrangement. Gemeenten die deelnemen aan de pilot dienen deze handreiking in 2026 te implementeren;
2. herijking subsidieactiviteiten ter ondersteuning van sekswerkers, met ingang van subsidiejaar 2027;

3. inrichtingsplan pilot toezicht en handhaving sekswerk, waarbij een regionaal toezicht- en handhavingsteam voor het gemeentelijke toezicht op de prostitutiebranche wordt vormgegeven.

In het PO SDF WMO van 22 januari 2026 hebben alle Friese gemeenten ingestemd met het lokaal implementeren van de elementen uit de Handreiking Beleidskader Sekswerker en de herziening van de subsidieactiviteiten. Daarnaast hebben elf gemeenten, waaronder Leeuwarden, ingestemd met deelname aan de pilot regionaal toezicht sekswerk.

1. Handreiking lokaal beleid sekswerk

Door het beleid binnen Fryslân zo veel mogelijk te harmoniseren en te uniformeren wordt een eenduidige positie van sekswerkers bevorderd, mensenhandel beter bestreden en het waterbedeffer van het criminogene deel van de branche beperkt. De handreiking is tot stand gekomen in afstemming met drie gemeenten (waaronder Leeuwarden), het RIEC Noord-Nederland, Team Mensenhandel en Migratie van de politie (TMM), het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), en sluit aan bij landelijke ontwikkelingen zoals de Landelijke leidraad professionaliseren toezicht seksbranche.

Voor de gemeente Leeuwarden geldt dat de bestaande regelgeving grotendeels overeenkomt met de handreiking lokaal beleid sekswerk. De regelgeving wordt waar nodig vóór 2027 aangepast. Waar het gaat om raadsbevoegdheden zullen wij uw raad voorstellen tot wijziging doen.

2. Herijking van de subsidieactiviteiten en steunpunt Xenia

Onder andere door de groei van niet-vergund en digitaal sekswerk neemt het zicht op sekswerkers af. De herijking stimuleert een outreachende en integrale benadering, waardoor sekswerkers beter bereikt worden en passende ondersteuning ontvangen, ongeacht hun werklocatie of verblijfstatus.

Door middel van de herijking van de subsidieactiviteiten ontstaat een toekomstbestendig kader dat richting geeft aan de uitvoering, het behalen van gestelde doelen en de samenwerking met de betrokken partners. Dit bevordert kwaliteit, continuïteit en efficiëntie. Steunpunt Xenia blijft het centrale, laagdrempelige aanspreekpunt voor sekswerkers in Fryslân. De herijking borgt het voortbestaan en de structurele regionale financiering van Xenia, zodat de voorziening duurzaam kan blijven functioneren en toegankelijk blijft voor alle sekswerkers in de provincie. De herijking wordt uitgevoerd binnen het bestaande subsidieplafond en leidt niet tot extra financiële lasten. Alleen de huisvestingskosten van steunpunt Xenia (€ 19.500 per jaar) worden vanaf 2027 evenredig verdeeld over de Friese gemeenten via de Decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang (DUVO). De uitvoering wordt jaarlijks gemonitord en in 2032 geëvalueerd, zodat tijdig kan worden bijgestuurd.

De herijking is in samenwerking met een ambtelijke projectgroep (vier gemeenten waaronder Leeuwarden, Wet Maatschappelijke Ondersteuning) tot stand gekomen. Daarbij is input opgehaald bij TMM van de politie, Fier, het Leger des Heils en de GGD.

Daarnaast is een behoefteonderzoek onder sekswerkers uitgevoerd. De input hieruit is verwerkt in de herijking en de resultaten van dit behoefteonderzoek zijn uitgewerkt in de bijlage hiervan. Tot slot is gekeken naar best practices elders in het land.

3. Deelname aan de pilot regionaal gemeentelijk toezicht sekswerk

Er is geconstateerd dat er in Fryslân in het algemeen onvoldoende zicht is op de aard en omvang van onvergund sekswerk. De gemeente Leeuwarden voert samen met TMM van de politie, en in aanwezigheid van prostitutie maatschappelijk werk van Fier, al controles uit op onvergund sekswerk. Veel andere Friese gemeenten voeren echter nog geen controles uit. De instelling van een regionaal toezichtsteam zorgt ervoor dat meer gemeenten ervaring op doen met toezicht en handhaving binnen de sekswerkbranche. Dit leidt tot betere controle op misstanden en mensenhandel in de gehele regio en voorkomt een waterbedeffect.

De pilot start in januari 2027 en duurt twee jaar. Toezicht in het kader van deze pilot wordt in nauwe samenwerking met TMM van de politie uitgevoerd. Deelnemende gemeenten kunnen aan de pilot bijdragen door het leveren van capaciteit of financiën. In totaal hebben elf gemeenten zich aangemeld om deel te nemen aan de pilot. De gemeente Leeuwarden levert, vanuit de reguliere budgetten, capaciteit voor deelname aan de pilot. De gemeente Leeuwarden zal de pilot bovendien coördineren.

De pilot wordt de komende tijd nader uitgewerkt en ingevuld. We informeren uw raad te zijner tijd over de voortgang van dit project.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester.

secretaris.